

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ОБЛАДНАННЯ ПЕРЕРОБНИХ І ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Обладнання переробних і харчових виробництв».

Всього опитано за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **11 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» 1 курсу). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

1 бал – якість відсутня;

2 бали – якість проявляється зрідка;

3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;

4 бали – проявляється часто;

5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1 - Оцінювання якості ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	57,1	28,6	14,3	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	14,3	71,4	14,3	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	14,3	42,9	42,9	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	28,6	42,9	14,3	14,3	0

5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	14,3	42,9	42,9	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	57,1	28,6	14,3	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	28,6	14,3	42,9	14,3	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	28,6	42,9	28,6	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	28,6	42,9	28,6	0	0
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	28,6	28,6	28,6	14,3	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	28,6	28,6	28,6	14,3	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	42,9	28,6	28,6	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	42,9	28,6	28,6	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	14,3	42,9	42,9	0	0
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню	57,1	28,6	14,3	0	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» за всіма критеріями є досить високою.

Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «прозорість та чесність оцінювання знань», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню».

Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили (по 14,3%): «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «використання викладачами сучасних педагогічних методів», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності» та «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» здобувачами вищої освіти 1 курсу представлено в таблиці 2. 3,8 % опитаних здобувачів ступеня вищої освіти оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	1 курс	32,4	36,2	27,6	3,8	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- проводити перевірки якості проведення занять викладачами.

Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» було запропоновано оцінити за 25 критеріями.

Аналіз **837 анкет** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **85,9%**. Найвищими балами в I розділі «Методичний рівень знань» оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення» та «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію» та «організованість самостійної роботи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	71,0	20,3	6,3	1,5	0,9
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	73,0	20,0	4,9	1,4	0,7
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	72,2	20,9	5,4	1,3	0,2
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	69,5	20,5	7,3	1,2	1,4
Слідкує за реакцією аудиторії	70,8	20,0	6,2	1,6	1,4
Ставить питання і мотивує до дискусії	69,1	21,5	6,7	1,9	0,8
Володіє високою культурою мовлення	74,4	18,8	5,7	0,7	0,4
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	70,6	22,3	5,4	1,1	0,6
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	69,7	19,8	6,9	2,3	1,3
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	71,4	20,8	6,0	1,0	0,8
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	72,2	20,2	5,7	1,4	0,5
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	67,7	20,5	8,4	1,9	1,4
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	71,3	18,0	7,2	2,7	0,7
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	72,4	19,7	6,0	1,4	0,5
Проявляє професійну ерудицію	74,2	19,4	5,1	1,0	0,4
Знайомить з останніми досягненнями науки	68,2	21,4	7,5	1,7	1,2
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	74,0	18,2	6,1	1,3	0,5
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	71,4	20,3	6,1	1,9	0,2
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	74,0	19,4	5,4	1,1	0,2
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	77,2	16,1	5,3	0,9	0,6
Добррозичливість і тактовність, толерантність	79,9	14,1	4,8	0,8	0,4
Пунктуальність, організованість	78,5	14,0	6,0	1,1	0,5
Вимогливість, наполегливість	73,0	18,8	5,9	1,2	1,2
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	74,6	17,7	6,1	0,7	1,0
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	75,5	17,9	5,1	0,7	0,7
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,3	16,8	5,3	1,0	0,6
Охайність, зовнішній вигляд	79,0	15,7	4,3	0,7	0,4
Доброчесність	80,5	13,7	4,8	0,6	0,4
Середній показник відвідуваності занять	85,9				

Найнижчі бали в **I розділі** отримано за «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в **III розділі** – «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Висновки

Моніторинг оцінювання якості ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» здобувачами вищої освіти в ТДАТУ показав, що позитивні результати в забезпеченні якості освітньої діяльності були отримані за такими критеріями: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін», «прозорість та чесність оцінювання знань», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню». Недостатня висока якість, на думку здобувачів, за наступними критеріями: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «використання викладачами сучасних педагогічних методів», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності» та «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах». На підвищення та покращення якості останніх слід звернути увагу науково-педагогічним працівникам випускових кафедр. Зосередитися на оновленні освітньої програми гаранту з робочою групою.

Пропозиції до покращення та підвищення якості ОПП «Обладнання переробних і харчових виробництв» для здобувачів вищої освіти в ТДАТУ:

- пропонуємо розглянути питання щодо введення на першому і другому курсах навчання дисципліни професійного спрямування разом з вивченням фундаментальних дисциплін, на яких базуються знання, таким чином, щоб зорієнтувати здобувача на майбутню професію;
- для покращення сприйняття здобувачами навчального матеріалу на кафедрах забезпечити викладання лабораторних, практичних й лекційних занять у супроводі мультимедійних матеріалів з використанням інноваційного підходу;
- з метою підвищення якості підготовки висококваліфікованих фахівців даної галузі вважаємо за необхідним залучити здобувачів до роботи в наукових гуртках, прийманні участі у конференціях, олімпіадах починаючи з першого курсу. Це буде сприяти уявленню майбутньої професії, розкриттю

потенціалу у сфері наукових інтересів та діяльності майбутнього фахівця;

- пропонуємо активно залучати здобувачів до участі у професійних днях, які проводяться випусковими кафедрами з провідними виробниками переробної галузі;
- для підвищення зацікавленості здобувачів вищої освіти у науковій діяльності ввести до навчальних планів дисципліни наукового спрямування, які сприяють підготовці висококваліфікованого та затребуваного фахівця на ринку праці.

Аналіз оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування» показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 85,9%. Найвищими балами оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «володіє високою культурою мовлення» та «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу»; «теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію» та «організованість самостійної роботи»; «ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність», що свідчить про актуальність даної освітньої програми.

На жаль отримано і найнижчі бали за критеріями: «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; «знайомить з останніми досягненнями науки», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; «вимогливість, наполегливість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти», «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання».

Пропонуємо розглянути такі заходи для забезпечення та покращення якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності «Галузеве машинобудування»:

- регулярно проводити заходи щодо удосконалення організації самостійної роботи здобувачів, через постійний моніторинг, актуалізацію курсів

- дисциплін з метою виявлення недоліків викладання навчальних дисциплін;
- розробити стратегічні плани розвитку та вдосконалення освітньої діяльності з підготовки фахівців з урахуванням потреб ринку праці;
 - пропонуємо для підвищення інтересу до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ, останніх методичних та наукових досліджень ввести до робочих програм у деяких навчальних дисциплінах завдання з літературного пошуку, що дозволяє розширити знання майбутнього фахівця з метою подальшого розроблення, впровадження новітніх пристроїв та оформлення документів на інтелектуальну власність;
 - постійно проводити роботу над посиленням практичної складової підвищення кваліфікації НПП кафедр шляхом проходження стажувань на підприємствах, установах, організаціях, участі у грантових програмах, міжнародних проектах;
 - з метою забезпечення цілісності, прозорості, зрозумілості освітнього процесу забезпечити професійну спрямованість змісту навчання, попередження дублювання, врахування міждисциплінарних зв'язків.

Декан механіко-технологічного факультету,
д.т.н., професор

Кюрчев С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Скляр Р.В.